

KULTURNI RELATIVIZEM ali PARTIKULARIZEM

Ameriška, v NY Začetnik je Boas. To pa je prva profesionalna antropološka šola.

Kot vsaka izmed šol se tudi ta oblikuje kot kritika prejšnjih: evolucionizma in socialnega darwinizma:

1. **Kritika evolucionizma** (Boasova)

-B: kultur je več, ni ena sama

-B: ne obstaja le ena smer kulturnega razvoja. Vsaka kultura ima svoje smeri razvoja in svoje cilje

-vsaka kultura ima svojo zgodovino

-vse K so enako stare (starost vseh kultur so začetki vrste)

-razlike med K niso posledica doseženih stopenj v razvoju, so posledica/plod razlik v vrsti razvoja

Sklep: Ni enega samega modela kulturnega razvoja, zato ni kriterija za vrednotenje kulturnih razlik. Ker ga ni, je ključni kriterij kriterij mehaničnega vrednotenja kultur (ni boljše ali slabše kultur).

2. **Kritika socialnega darwinizma**. Kulturni relativizem pravi:

-rasa in kultura sta neodvisni spremenljivki vsaka rasa ima različno K

-kritika koncepta: geografski determinizem, ki pravi, da K ni odvisna v ničemer od svojega okolja, temveč le od svoje zgodovine.

! Če hočemo torej interpretirati K, moramo preučiti zgodovino kultur. Le tako dobimo pravo podobo K (E. Richard in termiti v lesu; v knjigi preučuje običaje Azantov v Afriki oz čarovništvo, ki naj bi bilo stvar primitivnih družb. Ugotovi, da vse kulture poznajo čarovništvo. Magija ne pojasnjuje, zakaj so se stvari zgodile, ampak zakaj ravno v tistem trenutku)

Boas je prvi antropolog, ki izdela napotke za metodo A terenskega dela, ki je najtežavnejša A metoda. Tu se srečuje s problemi:

1. problem stika (kako vzpostaviti stik z domačini)

C. Dubois je pri domačinih poskusila vzpostaviti stike preko otrok. Dajala jim je bonbone, starši pa so mislili, da nekaj hoče v zameno. Vztrajno jim je zatrjevala, da nič. Ko je vztrajala, so jo izgnali zaradi kraje duš mrtvih.

V slovenski K je navezovanje stikov najlažje, če se z domačini napiješ do smrti oz če premagaš glavnega pivca.

Ni univerzalnega stika. Stik pa je predpogoj za terensko delo.

2. antropolog sprašuje stvari, o katerih ljudje ne želijo govoriti (*V kaj verjamete?, Kakšne so vaše seksualne prakse?,...*)

3. recepcija- antropolog izda monografijo. Kako jo bodo ljudje sprejeli?

B. Malinowski: Spolno življenje divjakov (ženske niso smele brati te knjige).

BOAS je prvi formuliral napotke za uspešno terensko delo:

1. poznati je treba jezik kulture, ki jo preučujete (v prevodu se izgubi)

2. informacije in podatke dobivate od lokalnih informatorjev (ne preko misijonarjev), ki so izvedenci za konkretno območja K-ega življenja

To pravilo spremeni **MALINOWSKI**:

pravi, da je potrebno govoriti domačinski jezik, vendar šele na terenu, skozi govorne prakse in ne prej.

informacije morate pridobivati na terenu in ne preko informatorjev (»antropologija z verande«). Podatke je potrebno pridobiti na način opazovanja z udeležbo, z življenjem med domačini.

3. delo na terenu mora trajati vsaj od 1 do 2 let

MALINOWSKI: terensko delo ne smete nikoli zapustiti v 2 letih. Da poznate K ni zadosten kriterij. Glavni kriterij je, da izgubite občutek bizarnosti (da vam lokalni običaji, načini niso več smešni in bizarni)

4. na teren je potrebno priti pripravljen. Preučevati je potrebno sistematično: vnaprej izdelana metodologija in vprašanja.

MALINOWSKI: iz izkušenj pravi, da ne smete priti pripravljeni, ker potem ne vidite jedra kulture, skritih stvari, na katere niste pripravljeni.

Boas je med prvimi, ki je prikazal, da so primitivne K mnogo bolj civilizirane, imajo K-ne rešitve, ki so mnogo boljše. **potlač**- pleme Indijancev Kwakiuti ima obred imenovan potlač, okrog katerega se vse vrti. Je osrednja institucija, ki oblikuje socialno življenje. Boas pravi, da je to boj za imetje in ozemlje. Z njim se definirajo socialni statusi in rešujejo vprašanja.

Potlač = uničevanje dek v vodi, bakrenih krožnikov = zmaga tisti, ki uniči več s pomočjo prijateljev (pri nas je to poker).